గాంధీ చిత్రయజ్ఞం

"మన సాహిత్య సమావేశంతో బాటు ఒక చిత్రకళా ప్రదర్శన కూడా ఏర్పాటు చేస్తే చాలా బాగుంటుంది"

కాని బాబూ! బాగా ప్రయాసతో కూడుకొన్న పని ఈ చిత్రకారులందరితో వేగడం చాలా కష్టం!

"అలా కాదు! అది ఏర్పాటు చెయ్యడం మీరనుకున్నంత కష్టం కాదు. ఆ భారం కూడా నామీద పడెయ్యండి! నేనా తంటాలన్నీ పడతాను"

కవి ఈమాట అన్న తరవాత ఆహ్వాన సంఘ సమావేశానికి హాజరయిన ఇరువురు సభ్యులు ఆలోచనల్లో పడ్డారు. కవి ఒక్క దమ్ము లాగి ఆరిపోతూన్న చుట్టకు ప్రాణప్రతిష్ఠ చేశాడు.

ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడొక మాజీ హైకోర్టు జడ్జీ. ఆయన కళ్ళజోడు తీసి తుడుస్తూ "మీరా తంటాలన్నీ పడతానంటే నా అభ్యంతరం ఏమీ లేదు" అన్నాడు.

"ఆఁ ఆ తిప్పలన్నీ నేను పడతాను. ఆ పని నామీద వదిలెయ్యండి."

కవి ఇచ్చిన హామీతో ఆ వ్యవహారం అంతటితో తేలిపోయింది. ఒక బ్రహ్మాండమయిన సాహిత్య సమావేశం జరపాలని ఆహ్వాన సంఘం నిర్ణయించింది. పెద్దపెద్ద సినిమా తారల దగ్గరనుంచీ వ్యాపారస్తుల దగ్గరనుంచీ చందాలు వసూలు చెయ్యడానికని కవి అధ్వర్యాన ఒక చిన్న ఉపసంఘం కూడా ఏర్పాటయింది. ఇక ఈ సాహిత్య సమావేశానికి అధ్యక్షుణ్ణి ఎన్నుకోవాలి. మళ్ళీ ఆహ్వాన సంఘం తర్జనభర్జనల్లో పడింది. ఒక సభ్యుడొక ప్రఖ్యాత రచయిత పేరు సూచించాడు.

"బాగానే ఉంది. కాని ఆయన కమ్యూనిస్టు దృక్పథం ఉన్నవాడని వింటున్నాము. అయినా మీ అభిప్రాయం కూడా చెప్పండి!"

ఆమీద మరొక సభ్యుడు "ఆయన్ని అధ్యక్షుణ్ణి చేస్తే వర్తకులు చందాలివ్వరు. అది అలాగ ఉండగా పోలీసువాళ్ళ గొడవ కూడా బయల్దేరుతుంది. మరి అధ్యక్షులికి కూడా" అని నీళ్ళు నమిలి ఊరుకున్నాడు.

దానిమీద కవి మళ్ళీ అందుకున్నాడు "ఇదిగో! చూడండి! మన ఇంత పలుకుబడి ఉన్న ఘరానా మనిషిని వొదులుకుంటే ఇక మనకి పనులు సాగవు. ఏది ఎలా ఉన్నా సభలు జరగాలంటే పోలీసువాళ్ళ సహాయం తప్పదు. వస్తే అప్పగిస్తే వాళ్ళు కమ్యూనిస్టుల్లాగే ఇట్టే చేసుకుని చక్కాపోతారు. మనం ఇది బాగా ఆలోచించవలసిన విషయం —"

"వాళ్ళని సూక్ష్మబుద్ధిలాగ చూస్తే రమ్మంటే కాల్చి మరీ వస్తారండీ!"

దీనిమీద కొందరు నవ్వారు. చివరికి అధ్యక్షుడు పెదిమి విరవడంతో మరొకరెవ్వరు ఈ వ్యక్తిని సమర్థించడానికి సాహసించలేదు. కవి కొంత నిరుత్సాహపడ్డా నలుగురితోను తనుకూడా ఆ విషయం వదిలివేస్తున్నట్లు మాట్లాడకుండా ఊరుకున్నాడు.

ఆ తర్వాత ఇంకొక ఆహ్వానసంఘ సభ్యుడు ఇంకొక ప్రసిద్ధ రచయిత పేరు సూచించి "ఈయన మన సమావేశానికి అన్ని విధాలా తగినవాడు. మనం తప్పకుండా ఈయన్ని పిలవాలి" అన్నాడు. అధ్యక్షుడు అంగీకార సూచకంగా నలుగురివైపూ పరికించాడు. కాని మొదట ఒక అధ్యక్షుని పేరు సూచించిన వ్యక్తి దీనికి వ్యతిరేకించాడు.

"మనం కమ్యూనిస్టు అభిప్రాయాలున్న వారిని కాదన్నప్పుడు కాంగ్రెసువారూ పనికిరారు."

"దానికీ దీనికీ చాలా తేడా ఉందండి!"

"ఏమీ లేదు! ఇదీ ఒక రాజకీయ పక్షమే!"

"మీరు వాళ్ళనీ వీళ్ళనీ ఒకేలాగే చూస్తే ఎలాగ!"

అధ్యక్షుడు [illegible]తో తీవ్రంగా వాగ్వాదం జరగకుండా ఆ విషయం అంతటితో ఆగిపోయింది. వేడి చల్లారిన తరవాత గుప్పుగుప్పున చుక్కలు పీల్చి కవి ఇలాగ అన్నాడు. "సాహిత్యం అన్నది రాజకీయాలన్నిటికీ అతీతమైనది అయినా అది విశ్వజనీన

మైనది. అందుచేత నే కవి తనతీర యాత్రలో ప్రతీదాన్నీ పలకరించకుండా ఉండలేదు. కనక మనం సాహిత్యసభకోసం అన్ని రాజకీయపక్షాలదగ్గిరికీ వెడతాము. అందరి సహాయము తీసుకుంటాము. మన సభలకు వారు, వీరు అనకుండా అందరినీ పిలుస్తాము. ఈ సాహిత్యసభ దేశాన్నంతటినీ ఉర్రూతలూగించి వెయ్యాలని అనుకున్నప్పుడు, మనం అందరినీ కూడగట్టుకోవాలి కాని అల్లాగని ఏ ఒక్క రాజకీయపక్షంతోను మనం మమైక్యం కాకూడదు. నే నొకరి పేరు చెబుదామని అనుకుంటున్నాను. దానికి అధ్యక్షులుకూడా అంగీకరిస్తారని అనుకుంటాను—

అందరు కవివైపు ఆత్రంగా చూచారు.

ఆయన మరి ఎవరుకాదు. మన సుందరమయ్యర్ గారు. వీరు ఆంధ్రంలో గొప్ప విద్వాంసులు. మంచి సాహిత్యవేత్తలు"–

ఈ సుందరమయ్యర్ మాజీ హైకోర్టు జడ్జి. అందుచేత అధ్యక్షునికి ఈ పేరు బాగా వచ్చింది. పేరు విన్నతరవాత ఆహ్వానసభ్యు లెవరు కాదనలేదు. ఒకాయన మాత్రం నీళ్ళు నములుతూ 'వీరు ఆంధ్రులేనా అని నా అనుమానం' అన్నాడు.

"ఇదేమిటి అల్లాగ అంటారు. అసలు వారిపేరు సుందరమయ్య. వీరు తెలుగువారు. మదరాసులో ఉండడంచేత అందరు వీరిని అయ్యర్ అని అంటున్నారు. వీరు పది పదిహేను ఏళ్ళపాటు మనవైపున జిల్లా జడ్జిగా పనిచేశారు. చివరి రోజుల్లో హైకోర్టుజడ్జిగా పనిచేసి మదరాసులోనే స్థిరపడ్డారు. వీరిని ఎన్నుకొంటే అన్నివిధాలా చాలా బాగుంటుందని నా నమ్మకం– ఆపైన మరి మీ చిత్తం."

కవి ఈ మాటలు చెప్పి హృదయదఘ్నంగా ఒక దమ్ము లాగాడు. కవి చేసిన రాజీ అధ్యక్షునితోసహా అందరికీ నచ్చింది.

ఆహ్వానసంఘసభ్యులందరు చాలా చురుకుగా సభాసన్నాహాలు చేశారు. ఆంధ్రదేశంలోని ప్రఖ్యాత సాహిత్యవేత్తలకు, ప్రముఖ చిత్రకారులకు రాకపోకల ఖర్చులు, ఆహ్వానాలు ఒక్కసారిగా వెళ్ళాయి. తెలుగుదేశం నాలుగు మూలలనుంచి ప్రముఖులంతా వచ్చారు. చిత్రకళా ప్రదర్శనముతోబాటు నాటకాలు, బుర్రకథలు మొదలైనవికూడా ఏర్పాటు చేశారు. అన్ని ప్రదర్శనాలలోకి చిత్రకళాప్రదర్శనం బాగా రక్తి కట్టింది. అందులోను ఒక చిత్తరువు మరీ బాగా జనాన్ని ఆకర్షించింది. అది గాంధీ చిత్తరువు. ఇంచుమించుగా మనిషిఎత్తున ఉంది నవకాళీలో హిందూ మహమ్మదీయ సామరస్యంకోసం గాంధీ పాదచారిగా సంచరించే ఘట్టాన్ని వర్ణించే చిత్తరు వది. గాంధీ తన యాత్రలో ఒక పల్లెలో ఆగి చెయ్యెత్తి జనానికి శాంతిప్రబోధం చేస్తున్నాడు. దూరంలో ఆకాశం అరుణారుణంగా మెరుస్తున్నది భయావహంగా ఉన్న ఆ వాతావరణంలో మినుకుమినుకు మని ముత్యంలా ఒక చుక్క మెరుస్తూంది. గాంధీ చిరునవ్వుతో ముగ్ధమై పోయిన జనసమూహం, తన్మయత్వంతో ఆయన సందేశం వింటూంది. ఆసమయంలో ఆ జనం మనస్సులలో ఉండే ద్వేషాలు, అసూయలు, అనుమానాలు అంతరించి పోతున్న ట్లున్నాయి.

చిత్తరువులో జనం గాంధీసందేశానికి ముగ్ధులై పోయినట్లే, సమావేశానికి వచ్చిన జనంలో చాలామంది ఆ చిత్రం చూచి ముగ్ధులై చిత్తరువు లైనారు. వర్ధిష్ణు చిత్రకారుడు చిత్రించిన ఆ చిత్రానికి ఉత్తమ బహుమతి వచ్చింది. ఈ కారణాలచేత జనం అంతా చూడడానికి వీలుగా ఆ పటం తీసుకువచ్చి సాహిత్యసమావేశాలు జరిగే హాలులో ఉపన్యాసవేదిక వెనకాలవేళ్ళాడగట్టారు.

సభా సమావేశంకోసం ఏర్పాటు చేసిన రెండు రోజులలోను మొదటినాటి కార్యక్రమం అంతా 'జయప్రదం'గా జరిగిపోయింది. ఇక రెండవరోజు రాత్రి ఆడే నాటకంతో సాహిత్యసమావేశం అంతా పూర్తి అయిపోతుంది. కాని రెండవరోజు మధ్యాహ్నం ఒక చిన్న సంఘటనజరిగింది. అది తెరవెనుకాల పరస్పరంగా జరిగిపోవడంచేత అంతగా జనాన్ని ఆకర్షించలేదు.

రెండవరోజుమధ్యాహ్నం 3 గంటలకు ఒక ప్రముఖ శతావధాని సాహిత్యప్రయోజనాన్ని గురించి ఉపన్యసిస్తారని ప్రత్యేకంగా కరపత్రాలు పంచిపెట్టారు. ఆయన మంచి వక్త; పేరుపొందిన రచయిత. 3 గంటలకు ఉపన్యాసప్రారంభం అయినా రెండు గంటలకే జనం అంతా హాలు నిండిపోయారు. ఇంకా కొత్తగా వచ్చిన వారు చోటు చాలక హాలుగుమ్మాలలో నిలబడుతున్నారు. కవి శతావధానిని తీసుకుని ఉపన్యాసవేదికదగ్గిరికి వచ్చాడు. ఇక అరగంటలో సభ ప్రారంభం కావలసి ఉంది. ఎదురుగా తెరవేసి ఉంది. హాలులో జనం కోలాహలం అంతకంతకు మించిపోతూంది. ఇక నౌకరు వచ్చి కుర్చీలూ అవీ సద్ది తెర ఎత్తి వెయ్యగానే కవి శతావధానిని గురించి రెండు పరిచయవాక్యాలు చెబుతాడు. వెంటనే శతావధాని ఉపన్యాసం ప్రారంభం అవుతుంది.

శతావధానికి వక్తృత్వశక్తితోబాటు కొంచెం తిక్కకూడా ఉంది ఏదైనా తేడా వస్తే ఆయన ఉపన్యాసం అంతా రసాభాసం చెయ్యగల సమర్థుడు అందుచేత కవి ఆయనకు వెంటవెంటనే ఉండి వ్యవహారం అంతా నడిపించుకు వస్తున్నాడు.

శతావధాని ఒక్కసారి ఉపన్యాసవేదిక నాలుగువైపులా పరిశీలిస్తూ ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. వెంటనే అతని కళ్ళకి గాంధీ చిత్తరువు కనబడింది కుర్చీమీద కూర్చున్న శతావధాని జేవురించిన ముఖంతో లేచి నుంచున్నాడు. ఇకముందు క్షణంలో అక్కడినుంచి వెళ్ళిపోయేటట్లు కనబడ్డాడు. కవి అతని ధోరణి చూసి గాభరాపడ్డాడు.

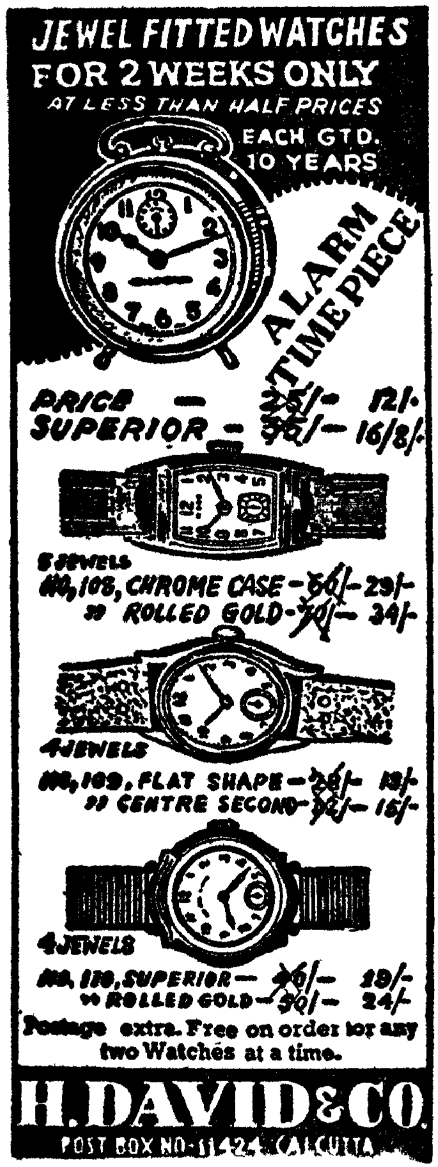

అయినా ప్రశాంతంగా ఇల్లాగ అడిగాడు.

"ఏమిటి? ఎక్కడికి వెడుతున్నారు?"

"నే నసలు ఉపన్యాసం ఇవ్వను!"

"ఏమిటి కారణం?"

ఇది రాజకీయ సభా? సాహిత్యసభా?

"ఏం? అల్లా అడుగుతున్నారు?"

కాదు! అడుగుతున్నాను! చెప్పండి!

దీనితో కవి క్షణకాలం ఆలోచించాడు. శతావధాని రాష్ట్రీయ స్వయంసేవకసంఘం అంటే చాలా అభిమానం ఉన్నవాడు. అందుచేతనే ఆయన ఇంత నిక్కచ్చిగా అడుగుతున్నాడనీ, సభ రసాభాసం కాకుండా ఉండాలంటే ఏదో పని నడిచిపోయే మార్గం చూడాలనీ కవి నిశ్చయించుకున్నాడు

"అసలు మీ కిది సాహిత్యసభ కాదని అనుమానం ఎందుకు కలిగింది

"అలాంటప్పుడు మీ రిక్కడ గాంధీ బొమ్మ ఎందుకు తగిలించారు?" "దానికేం ఏదో నలుగురు అది బాగా ఉందని అన్నారు వచ్చిన జనం అందరికి చూడడానికి వీలవుతుందని—"

"సరే! కానివ్వండి! నేను వెళుతున్నాను"

"ఉండండి! నా మనవి కాస్త వినండి! పోనీ ఈ బొమ్మ ఇక్కడ ఉంటే తప్పేం?"

"ఇంకా తప్పేమని మెల్లిగా అడుగుతున్నారా?"

"అవును! ఆయనకీ, రాజకీయాలకీ సంబంధం ఏమి ఉంది? ఆయన కేవలము అహింసావాది - కేవలం అహింసద్వారానే—

"చాల్లెండి! వీడి అహింస వీడూను! వీడి మూలాన్నే దేశం రెండు ముక్కలై పోయింది ఇప్పటికైనా చచ్చాడు కాబట్టే మనం అంతా బతికి పోయాం! లేకపోతే దేశంఅంతా ఇంకా అధోగతి పాలైపోయేదే!"

కవి శ్రుతి మించిపోతున్నదని గ్రహించాడు అప్పటికే సభ ప్రారంభించేసమయం అయింది తెరకు అవతల హాల్లో కల్లోలం ఎక్కువవుతున్నది? ఇంక ఆలస్యం చేస్తే జనం ఊరుకునేటట్లు కనబడలేదు ఇప్పుడు ఏదో విధంగా ఈయన చేత ఉపన్యాసం ఇప్పించకపోతే సభ అంతా రసాభాసం అవుతుంది.

"సరే! దాని కేంగాని, నా మనవి వినండి! మీ ఉపన్యాసం వినాలని జనం అంతా తహతహ పడుతున్నారు. అప్పుడే టైము అయింది సభ ప్రారంభించేద్దాం"

"మీరు వెయ్యి చెప్పండి! లక్ష చెప్పండి నేను గాంధీబొమ్మ ఇక్కడ ఉంటే ఇక్కడ నుంచుని ఉపన్యాసం ఇవ్వదలుచుకోలేదు. ఇవ్వను!"

ఇంతలో సభలో అలజడి ఇంకా ఎక్కువైంది. ఇది చూసి సంగ తేమిటో కనుక్కుందామని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు అక్కడికి వచ్చి కవీ, శతావధానీ వాదించుకోవడం దూరాన్నుంచి కనిపెట్టాడు. కొంచెం సేపుండి ఇక లాభంలేదని కవిని ఒకసారి దగ్గిరికి రమ్మని సంజ్ఞచేశాడు. "దయచేసి ఒక్క నిమిషం కుర్చీమీద విశ్రమించండి" అని శతావధానితో చెప్పి కవి ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షునితో మాట్లాడడానికి వెళ్ళాడు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు సభ ఇంకా ప్రారంభం కాలే దేమని చిరాకుతో విసుక్కున్నాడు.

ఏమిటండీ ఆలస్యం?

"ఏమీ లేదు. ఆయన ఉపన్యాసం ఇవ్వనని భీష్మించుకుని కూర్చున్నాడు"

"ఎందుకీ అలక?"

ఆయన ఆర్. యస్. యస్. మనిషి - ఆ గాంధీబొమ్మ అక్కడఉంటే ఉపన్యాసం ఇవ్వనని శపించుకు కూర్చున్నాడు

"అదేం ఖర్మ పుట్టిములక! కొంచెం మెల్లిగా చెప్పి దారిలో పెట్టకపోయారు?"

"ఏమి చెప్పినా లాభం లేదు. చాలా పట్టుదల మనిషి"

"అయితే పొమ్మనండి! మరి ఎవరి చేతనైనా ఏపాటలో, పద్యాలో పాడించండి!"

"అలా అనకండి! ఆయన చాలా గట్టి అభినివేశా లున్నవాడు పని జరిగించవలసినవాళ్ళం మనం కూడా తొందరపడితే ఎలాగ?"

"అయితే ఏం జెయ్యమంటారు?"

"ఆ బొమ్మ అక్కడినించి తీసేద్దాం... మన పని జరిగిపోతుంది.

"వల్లకాదు నే నెంతమాత్రం ఒప్పుకోను! ఎవడో పుల్లయ్యకోసం మహాత్మాజీ బొమ్మ తీసెయ్యడం ఏమిటి?"

"నా దొక్క మనవి. అది చిత్తగించండి! "తొందరపడకండి!"

"ఏమిటది?"

"ఒకళ్ళు తిక్కగా ఉన్నప్పుడు మనం కొంచెం తమాయించాలి. ఈయన్ని మనం బోలెడు రాకపోకల ఖర్చులిచ్చి రప్పించాం. అదీగాక ఈయన ఊళ్ళోకి వచ్చారనీ, మధ్యాహ్నం వీరి ఉపన్యాసం ఉంటుందనీ తెలియబరిచాం. మరి ఇప్పుడు ప్రోగ్రాము మారిస్తే బాగుండదు. దీనికి నే నొక దారి ఆలోచించాను. ముందు నామాట విని తరవాత దాని మంచి చెడ్డలు ఆలోచించండి!"

అధ్యక్షుడు ఒక్క నిమిషం ఊరుకుని చిరునవ్వుతో 'ఏమి టా గోదారి?' అన్నాడు.

"అసలా చిత్తరువు చిత్రకళా ప్రదర్శనానికి వచ్చింది. అది బాగుందని అందరు అన్నప్పుడు నలుగురి మధ్యా పెడితే జనం రంజకంగా ఉంటుందని ఈ హాల్లో పెట్టించాము. ఇప్పుడు దాన్ని తిరిగి ప్రదర్శనంలోకి పంపించివేదాం. దాంతో ఈ గొడవ వదిలిపోతుంది. నాకరుచేత దీన్ని పరస్పరంగా పంపించివేస్తాను."

అధ్యక్షుడు మాట్లాడలేదు. అలా నిర్ఘాంతపడి చూస్తూ నించున్నాడు.

"ఇక మీరు తటపటాయిస్తే లాభంలేదు. హాల్లో గోల ఎక్కువగా ఉంది."

"ఏదో తట్ట తగలెయ్యండి" అని రుసరుసలాడుతూ అధ్యక్షుడు అక్కడనించి వెళ్ళిపోయాడు.

సభ శాంతంగా జరిగిపోయింది. శతావధాని సాహిత్యప్రయోజనాన్ని గురించి గంభీరంగా ఉపన్యసించారనీ, సభలు చాలా జయప్రదంగా జరిగాయనీ, ఇలాంటి సభలు ఆంధ్రదేశాభ్యుదయానికీ, సాహిత్యాభివృద్ధికీ చాలా అవసరమనీ పత్రికలు ముక్తకంఠంతో ప్రశంసించాయి!

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, విశ్కా.క విస్ఫుత్వ శుక్లనష్టమును హరించి బలమును కాంతిని వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—
డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 10 అ.
సి. సి. ఏ. శ్రీ కంఠెని.
కొత్తపేట-నెల్లూరు జిల్లా.